

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Biblia aurea cum suis histo||riis necnon exemplis || veteris
atq[ue] noui || instrumenti**

Antonius <de Rampegollis>

Arge[n]toraci, 1509

VD16 A 2968

De Prelatis & principibus bonis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30649

De prelatiſ et

ter atq̄ prompte. q̄re vbi ſ.

¶ De prelatiſ et principibus bonis. Cap. cix.

¶ Prelatus bonus et princeps debet eſſe.

Amator ſubditorum.

Perſcrutator ſecretozum.

Defenſator commiſſorum.

Doctrinator inſciorum.

Ordinator agendorum.

Confortator timidorum.

Liberator oppreſſorum.

Conſolator afflictorum.

Excitator tepidorum.

Suſtentator egenorum.

Reſrenator ſuperborum.

Viſitator orphanorum.

Verberator tranſgreſſorum.

Extirpator peruerſorum.

Exhortator petendorum.

Diſpenſator tradendorum.

¶ Relatus

debet primo ſubditos ſuos diligere ſiue ſpūalis ſiue t̄paliſ p̄latus vel princeps fuerit. Jō moyſes ſic populū ſibi cōmiſſum amavit / q̄ reſpuebat maiore p̄plm quā ſibi dñs promittebat: ſuo p̄tentus p̄plo quem amabat. Exo. xxx. Signū p̄lari ad ſubditos ſuos amor eſt / diligere honorem cuiuſlibet ſubditi ſicut ſuū. Hoc ſi-

gnū habuit Moyſes q̄n deſiderabat q̄ oēs de ſuo p̄plo p̄phetarēt: licet ex hoc ei⁹ honor et fama diminui videret. Num. xi. Voluit dñs delere p̄plm poſt reditū exploratorū. vt Moyſen ſup maiorem p̄plm p̄ncipē faceret. Moyſes autē p̄pter dilectionē quā habuit ad p̄plm ſibi cōmiſſum reſuſcitavit. Num. xiiij. Sic docuit dñs verbo bonū paſtorē diligere p̄plm ſuum / vt animā ſuam ponat p̄ ouibus ſuis / q̄ ſibi a dño cōmittunt. Joā. x. Exemplo etiā ſuo B̄ idē nos docuit / q̄ cū dilexiſſet ſuos in finem dilexit eos. Joā. xiiij. Sic amabat Paulus ſuos ſubditos q̄ dicebat Ego libēt̄ impendā et ſup impēdar pro aiabus veſtris / licet plus vos diligēs / min⁹ diligar. ij. Cor. xiiij. Prelatus et princeps debet eſſe ſcrutator ſecretozū / p̄ ſcientiā quaz debet habere. Sic em̄ inſtrunt̄ prelati. Diligite lumē ſapientie oēs qui preeſtis p̄plis. Sap. vi. Talis p̄nceps fuit Salomon: qui ſua ſapientia et ſcientia perſcrutatus ē / cuius duarū mulierū eſſet filius ille / p̄ quo mulieres ad inuicē contendebāt. propter quod cū audiuiſſet populus

principibus bonis XCIX

q̄ iuste iudicasset rex/ timue-
runt eum. videntes in eo sa-
pientiā dei esse. iij. Regū. iij.
Signū est q̄ dñs diligit po-
pulū quādo eis dat sapientē
prinēpē vel prelatū. Ideo
dixit regina saba salomoni:
Diligit dñs Israel q̄ te do-
minus regē constituit super
eum vera em̄ sunt que audi-
ui de virtutibz sapiētia tua.
ij. Paralip. ix. z. iij. Regū. x.
Hanc sapientiā Paulus ha-
buit quādo vsq̄ ad tertiū ce-
lum raptus fuit: vbi audiuit
archana verba/ que nō licet
hoī loqui. ij. Cor. xij. Ideo
de diuinis et archanis atq̄
humanis sciētis lac/potū/z
escam subditis suis dedit. i.
Corin. iij. Prelat⁹ debet esse
defensor sibi cōmissi gregis/
vt sit ver⁹ pastor nō mercēna-
rius/ qui dimissis ouibz quā-
do lupū aspicit venientē / fu-
git. Joan. x. Talis prelat⁹
extitit moyses / qui defendit
hebreū iniuriā ab egypto pa-
tientē. Exod. ij. Bonus prin-
ceps fuit Bedeō qui de ma-
nu Dadian / cōmissum sibi
populū defendit viriliter et
prudēter. Jud. vij. Sic chri-
stus defendit Magdalenā a
Symone/ de ipsa in sua cō-
uersione nequiter cogitantē.

Luc. vij. Sic petr⁹ defendit
discipulos a iudeis dicentibz
eos musto esse repletos/ ipos
iudeos rationibz et auctori-
tatibus pfundendo. Act. ij.
Prelatus debet esse doctor
nescientiū z imperitorū/ eos
in necessarijs et vtilibus in-
struēdo. Tales p̄mittebant
nobis a dño cū dicebat. Da-
bo vobis pastores iuxta cor
meū / z pascēt vos i sciētia et
doctrina. Hier. iij. Ideo ar-
taxerxes monuit Esdram et
principes/ verba legis instru-
ere imperitos. i. Esdre. vij.
Ideo Josue populū sibi cō-
missum instruit/ q̄ cunctis
diebus quibz ipse vixit popu-
lus eius nō destitit seruire ve-
ro deo. Jos. xxiij. Quia pau-
lus verbo docuit/ scripto / et
exēplo. Ideo merito doctor
gentium nominat. i. Thessa.
ij. Ipse etiā saluator cū ascē-
disset in montē p̄gregatis di-
scipulis docuit eos. Mat. v.
Et cū turbe irruerūt in eū/ se-
dēs docebat de nauicula tur-
bas. Lu. v. Prelat⁹ debet or-
dinare oīa officia exercēda a
subditis: vt oīa fiāt fm ordinē
bñ z honeste. Sic Moyses
q̄ plio Jetro ordinauit qnq̄
genarios z decanos. Exo. xv
Ipse etiā Moyses in ppl⁹

De prelatiis et

suo sic ordinavit officia ut in
sue tanquam princeps temporalis iret
ad pugnam: et ipse tanquam prelati
spiritualis per victoria exoraret.
Exo. xvij. Quando prelati alii
quam absentari contingat in suis
subditis debet ordinare vica-
rios. Exemplo Moysi quod cum
se absentaret a populo Aaron
eis ordinavit in vicarium di.
Habetis Aaron vobiscum re-
feretis ad eum si quod natum fuerit
questionis. Exo. xxij. Aplos
dixit ad Tychum. Que desunt
corrigas et constituas per civita-
tes presbyteros. ad Tychum. l.
Prelatus vel princeps debet
populum timidum confortare in tem-
poralibus et spiritualibus bellis.
Sic Moyses exhortatoris
verbis populum pusillanimum con-
fortavit dicens: Nolite timere
quod dominus pugnavit pro nobis.
Exo. xiiij. Sicut audita ma-
gna potentia Holofernis he-
liachim sacerdos magnus ad-
unavit omnem populum et eos mi-
rabiliter confortavit. Judith.
iiij. Aplos Paulus timidum et
pusillanimum populum in suis epi-
stolis plurimum confortavit di-
cens: Confortamini domino et in
potentia virtutis eius. Ephes. vi
Prelatus debet quantum sibi
est possibile liberare oppres-
sos. talis prelatiis extitit moy-

ses qui nunquam cessavit per libera-
tionem populi sui ad multa se po-
nens pericula contra pharaone
ut oppressus populum liberaret:
de egypto et miseria et servitu-
te. Exo. vi. vij. et vij. et x. Si-
militer pereunte populo propter
murmur misit moyses aaron
ut pereunte populum liberaret.
ostendens quod eos volebat tam pro
se quam pro alios liberare: ut patet
Numer. xvi. Ideo mandavit
dominus per prophetam quod rex israel inci-
peret periculi ut populum in Sa-
maria oppressum ab oppres-
sione regis Syrie liberaret.
iiij. Reg. xx. Princeps et prelati
debet consolari afflictos et tri-
bulatos in tribulationibus suis.
Sic helyas consolatus est vi-
duam per mortem filii sui tribula-
ta cum ei redderet filium a mor-
te mirabiliter suscitatum. iiij.
Reg. xvij. Helyseus consolatus
est mulierem debitis obligataz
oleum augumentando. et Suna-
mitem tribulatam per filio mortuo
quem euz suscitavit a mortuis.
iiij. Reg. iiij. Salvator nos-
ter consolatus est viduam cuius filius
efferebatur mortuus extra por-
tam dicens: Noli flere cui reddi-
dit filium suscitatum. Lu. vij.
Mulierem in adulterio depre-
hensam salvator nostre pie et mi-
sericorditer fuit consolatus.

principibus bonis C

Joã. viij. Prelatus bonus debet subditos excitare et incitare ad bonum: sicut patriarcha Jacob / qui audiens quod alienigena vendebant in egypto pigrescentes filios excitavit / et incitavit eos dicens: Quare negligitis. Gen. xliij. Quamdiu vixit Joada propheta vel pontifex: quia Joas principem incitabat ad bonum: bonus fuit ipse Joas: quo mortuo Joas carens excitatore / pessimus est effectus. iij. Reg. xij. Talis prelatus erat Paulus apostolus / qui in suis epistolis pigrescentes filios et dormientes subditos excitavit di. Hora est iam nos de somno surgere. Rom. xij. In huius figura angelus qui prelatum significat / qui debet angelicam ducere vitam / Petrum vincitum carceris et dormientem in carcere liberavit. Act. xij. Prelatus bonus debet pascere et sustentare pauperes et egenos eos spirituali et temporalis subsidio refouendo / ut sit alter Joseph / qui fame peruntibus in egypto manu larga aperuit horrea Pharaonis. Gene. xliij. Talis prelatus extitit Helyseus / qui panes fecit distribui filiis prophetarum. iij. Reg. iij. Saluator noster videns multitudinem deficientem ieiuniis:

ne in via deficeret eos multiplicatis panibus et piscibus plures reficiens satiauit. Matt. xij. Joã. vi. Quando christus Petrum instituit prelatum dixit ei ter. Pasce oves meas. Non comedere vel occidere / quia prelatus debet pascere populum verbis / exemplis / et subsidio. Joã. 21 Paulus apostolus sic desiderabat pauperem sustentare: quod quoniam non habebat de suo ut tribueret alijs: ab alijs acquirebat: ut patet de collectis. i. ad Corin. xvi. Hic introducit execrabilis abusus malorum prelatorum / qui non habent vnum pauperes sustentari possent. i. carent eloquentia et sapientia. s. quod sunt inscius et ignari: non igitur capiunt ab alijs inquirere. sed potius mutuo oves fame perire permittunt. tales merito mercenarii quibus pastores vocantur. Joã. x. Prelatus bonus debet verbis et factis refrenare et domare superbos. Talis fuit Moyses / qui refrenavit superbiam Chore / Dathan / et Abiron dicens: Quare erigimini filii leui? Num. xvi. Ezechias rex volens inderefrenare superbiam / fecit excelsa destrui ne super populum idolis imolaret. iij. Reg. xvij. Samuel prelatus perfectus Saulis super

De prelatiſ et

bū increpauit refrenādo: qz inobediēs fuit p̄ceptis q̄ p̄ceperat ei de^o. i. Re. xv. Sūmus pontifer Onias ſupbo Heliodoro reſtitit/ q̄ templū dñi expoliare volebat z inde auferre depoſita viduarū. ij. Mach. ij. De hoc inſtruxit ap̄ls Thimotheū di. Diuitibus hui⁹ ſec̄li p̄cipe/ ſublime nō ſape. i. Thim. vlti. Prelatus bonus debet ſepe ſuos ſubditos q̄ lōge ſunt poſiti z diſp̄ſi viſitare: vt bonos p̄fortet i bono: z malos de p̄petraſ malis corrigat puniēdo. Propter qd̄ dixit Jacob ad Joſeph quē fr̄es ſui vt p̄latū z p̄ncipē adorare debebāt. vade z vide ſi cuncta p̄ſpera ſint erga fr̄es tuos z pecora. z renūcia mihi qd̄ agāt. Gen̄ xxxvij. Talis p̄latus viſitās extitit Samuel: qui circumibat ciuitates z loca / vt q̄ eo in aliquo indigerent poſſent ad eū facilius habere recurſum. i. Reg. vij. Quādo autē p̄latus nō pōt p̄ ſeipm̄ viſitare abſentes: debet alios mittere viſitātes. Sic ezechias mittebat curſores p̄ vniuerſum iſrael / vt reuerterent̄ ad dñm. ij. Para. xxx. Ipſe etiaſ Jeſus circumibat ciuitates et caſtra. Et vbicūqz ad eſſe p̄ſo

naliter nō potuit illic diſcipulos ſuos mittere ſatagebat. Lu. x. Prelat⁹ bonus debet trāſgreſſores corrigere z punire. Sic moyſes pp̄ l̄m̄ puniuit acerbe qm̄ p̄flatū vitulū adorauit. Exo. xxxij. Saluator n̄ nunq̄ legiſſe ſe uerus niſi cōtra delinquētes vendēdo z emēdo i tēplo / q̄ſi ad punitiones accēſſit / factō flagello de funiculis / z menſas numularioꝝ euertēs / eos de tēplo tanq̄ excōicatos eiecit. Joā. ij. Jō p̄lato p̄ p̄betā dicit: Reges eos in virga ferrea / z tanq̄ vas figuli confringes eos. Pſal. ij. Talis p̄latus extitit Paulus q̄ dicebat: Arma militie n̄re nō ſūt carnalia ſed potentia dei. ij. Corin. x. Prelatus bon⁹ debet extirpare puerſos / rebelles / z p̄tumaces / ne ouis morbida altas p̄ſumat inficere. Et hoc ſm̄ Augu. in regula. Nō hoc fit crudeliter ſed miſericorditer ne p̄tagione peſtiferi plurimos perdat. Sic Moyſes chore p̄teruū z cōplices ſuos. ſ. Dathan z Abiron ne pp̄ l̄m̄ ificerēt extirpauit. Num. xvi. Judas machabeus extirpauit ex ſuo p̄plo puerſos: ſed eo mortuo exortū ſunt q̄ opabant̄ iniuriāz. i.

principibus bonis CI

Dach. ix. Paulus apłs cō-
suluit z mādauiť Corintheis
de puerso hoie/ q̄ vxorē patr̄s
sui tenebat eū expelli de me-
dio: eę q̄ ipse adiuuauerat
eū. **S**athane in interitū car-
nis sue. i. **L**oz. v. Sic Petr̄
Ananiā z **S**aphirā dura ex-
tirpauit sentētia/ ne discipuli
alię discerēt mentiri spiritui/
scđō: z de agrozū p̄cio defrau-
dare. **A**ct. v. **P**relatus debet
orare p se et pro subditis ea
que sunt necessaria ad salutē.
et maxime pro redēptiōe cul-
parū. Sic **M**oyſes p̄latus
p̄fectus/ deuote z p̄fecte p
populo qui peccauerat exo-
rauit. **E**xod. xxxij. **S**amuel
dicebat ad pplm. **A**bsit a me
hoc peccatū/ vt cesserem ora-
re p vobis. i. **R**eg. xij. **C**lidēs
aūt **D**avid angelū percutiē/
tem populū/ rogauit vt puni-
tio verteret̄ in eū. ij. **R**e. xliij
Orans prelati inducūt po-
pulū ad orandū. **N**am oran-
te **E**sdra: fleuit om̄is popu-
lus z orauit. i. **E**sdr. ix. **D**e
hac materia quere plura ex-
empla supra de oratione.
Prelatus bonus debet de-
struere beneficia que tradere
debet non respectu carnis z
sanguinis/ sed respectu meri-
ti z virtutis. **E**xemplo moyſi

qui distribuēs plaustra leui-
tis/ nullū dedit p̄sanguineis.
Nū. viij. **M**oriēdo **M**oyſes
nullū de p̄sanguineis vica-
riū dereliq̄t: sed rogauit deū
fideliter z deuote: vt de bo-
no duce pplō fideliter p̄uide-
ret. **N**ū. xxvij. **S**aluator no-
ster nullū de p̄sanguineis q̄s
habebat apłos humano ge-
neri vicariū reliq̄t. **S**ed **P**e-
trū solūmodo/ quē nō electio-
ne/ sed de dilectiōe de practi-
ca: nō de rhetorica defacto:
non de iure dicēs: **S**ymon
Petre diligis me plus his.
Et tunc eum suū pastozē ad
pascendū pplm dereliq̄t.
Joan. xxi.

¶ De p̄latis z principibus
malis. **C**ap. cx.
Prelati mali sunt
Consentientes in subditoz
errores non corrigendo.
Impedientes operatorū er-
rores in seducendo.
Non attendentes excusatoz
dolores ore fremendo.
Destruentes inferiorū labo-
res sua querendo.
Simoniā sequētes predica-
tozū mores spernendo.
Distribuentes cōcedendoz
honores lucra volendo.
Non sustinētes tormentozū
horrores puniendo.